

TLM_Lausunto_TORNIO_Koivuluoto-Arctio ak_valmisteluaineisto_26062026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakennustutkija Ylimartimo Teija**TORNIO, KOIVULUODON ASEMAKAAVA (ARCTIO), VALMISTELUAINEISTO**

Tornion kaupungin Tekniset palvelut/ Kaavoitus ja mittaus on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Koivuluodon valmisteluaineistosta. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu sähköinen linkki, josta kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto on ladattavissa. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo on lausunut asemakaavan vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 24.3.2025

Valmisteluaineisto

Asemakaavan laatiminen koskee 16. kaupunginosan Puuluodon eteläpuoleista asemakaavoittamatonta aluetta Koivuluotoa ja asemakaavan muutos koskee 17. kaupunginosan Röyttän korttelia 1 ja osaa Kromitien pohjoispuoleisesta EV-alueesta. Suunnittelun on tavoitteena laatia asemakaava, joka mahdollistaa esimerkiksi vetyhankkeiden, hiilidioksidin käsittelyä koskevien hankkeiden, metanolin ja muiden jalosteiden tuotannon, metallien tuotannon ja jalostuksen, energiantuotannon, polttoaineiden ja muiden kemikaalien tuotannon.

Valmisteluaineistossa on esitetty kaksi vaihtoehtoista kaavaluonnosta VE1 ja VE2. Molemmissa vaihtoehtoissa alueelle on osoitettu muun muassa *Teollisuusrakennusten korttelialuetta, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY), Teollisuus- ja varastorakennusten aluetta, jolla on/jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/Kem-1), Teollisuus- ja varastorakennusten aluetta, jolle voidaan sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja käsittelevä tai varastoiva laitos, sekä mahdollistetaan maanalaisten rakennusten ja rakennelmien rakentaminen (T/Kem-2), Virkistysaluetta (V ja V-1), Suojaviheraluetta (EV), Luonnonsuojelualuetta (SL), Natura-alueita (nat), Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo-2, luo-3, luo-4), ohjeellinen teollisuusrata-alue (Irt) sekä Aluetta, jolla maanpinta on tulvavaaran vuoksi korotettava (ko)*. Rakennusten enimmäiskorkeudeksi on osoitettu 20 metriä kuitenkin siten, että yksittäiset mastot, piiput ym. voivat olla enintään 70 metriä korkeita.

Merkittävimpänä erona vaihtoehtojen välillä ovat liikenneyhteydet. Vaihtoehdossa VE1 alueelle toteutetaan uusi liikenne/katuyhteys Kromitieltä Puuluodon eteläpuolitse ja vaihtoehto VE2 tukeutuu olemassa oleviin liikenneyhteyksiin, ja liikenne kaava-alueelle kulkisi Puuluodon asutusalueen läpi Koivuleton tietä katuyhteytenä. Vaihtoehdossa VE1 teollisuusalueen ympärille on osoitettu laajempia suojaviher- ja viheralueita ja vaihtoehdossa

Tornionlaakson museon johtaja

26.06.2026

§ 94/2026

VE2 T/kem-2-alue sijoittuu lähemmäs ranta-aluetta ja viheralue on suppeampi. Aluetta koskevasta osayleiskaavasta poiketen suunnittelualueelle ei ole osoitettu satama-aluetta.

Vaikutusten arviointi sekä rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavan vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa Tornionlaakson museo on tuonut esiin vedenalaisen arkeologisen inventoinnin tarpeen, rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman merkittävien alueiden ja kohteiden sijoittumisen suhteessa suunnittelualueeseen. Lisäksi museo on kiinnittänyt huomiota vaikutusten arvioinnin tarpeeseen suhteessa suunnittelualuetta lähinnä sijaitsevaan **Vanhan Puuluodon** paikallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Kaavaselostuksen luonnoksessa vaikutuksia kaupunkikuvaan on arvioitu mereltä käsin ja suhteessa nykyiseen Outokummun tehdasalueeseen. Korttelialueiden maanpinnan korotusvaatimuksen vaikutuksia kaupunki- tai maisemakuvaan ei ole arvioitu. Selostuksessa on tuotu esiin suunnittelualueen lähialueen maisema- ja kaupunkikuvaa sekä rakennettua ympäristöä, muun muassa Puuluodon asuinalueita. Vaikutusten arviointia suhteessa Vanhaan Puuluotoon ei ole kuitenkaan esitetty, vaikka toisessa vaihtoehdossa katuyhteys suunnittelualueelle on osoitettu Puuluodon läpi ja toisessa noin sadan metrin päähän siitä.

Museo toistaa kaavan vireille tulovaiheessa antamassaan lausunnossa esitetyn, ja muistuttaa asemakaavan mahdollisten vaikutusten tunnistamisesta ja arvioinnista suhteessa tähän paikallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Vanhan Puuluodon paikallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä koskevan yleiskaavamääräyksen mukaan *Alueen perinteinen rakenne ja rakentamisen mittakaava tulee säilyttää. Kyläalueilla tiestön linjaukset ja vanhat pihapiirit viljelyksineen on pyrittävä säilyttämään. Uusia rakennuspaikkoja suunniteltaessa tulee noudattaa perinteistä sijoittelutapaa ja pihapiirin muodostusta. Alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä mainittua lupaa.*

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella on suoritettu kaksi arkeologista inventointia. Maa-alueiden arkeologinen inventointi on suoritettu vuonna 2017 (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Maa-alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita.

Museovirasto on lausunnossaan yleiskaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 4.9.2017 (MV/232/05.02.00/2017) esittänyt lisäksi vedenalaisen kohteiden selvityksen tekemistä, ja on lausunnossaan 30.8.2019 pitänyt tyydyttävänä ratkaisua, jossa vedenalaiset arkeologiset inventoinnit tehdään vasta asemakaavoituksen yhteydessä. Arkeologinen vedenalaisinventointi on suoritettu suunnittelualueella lokakuussa 2025 (Tornio Koivuluodon arkeologinen vedenalaisinventointi 28.–31.10.2025, Subreering Ammattisukellustyöt Oy). Tässäkään inventoinnissa ei löydetty kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Selvitykset

Tornionlaakson museon johtaja 26.06.2026 § 94/2026

arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ovat riittävät sekä maa-alueiden, että vesialueiden osalta.

Tornionlaakson museolla ei ole muuta huomautettavaa Koivuluodon asemakaavan valmisteluaineistosta.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Tornion kaupunki
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto